

1. Aug. 1972

FAKTA

Dato:

1. Aug. 1972

Sidetæl:

Rød blå bd 10 s. 22-31

Generelle kommentarer:

Egon Fridell (1878-1938). Østrigsk filosof, historiker, journalist m.m. skrev i 1927-31 trebindsværket Den nyere tids kulturhistorie.

Bhagavad Gita. En del af det store indiske epos Mahabharata på over 90.000 vers. Det er skrevet på Indiens klassiske kultursprog sanskrit, formentligt i seneste halvdel af det 1. årtusinde f.Kr.

TRANSSKRIFTION

1-8-72

Dette med at man har et ønske om at frigøre sig fra maleriet – i det hele taget fra en bindende fysikalitet – har at gøre med en stærk trang til lethed – bevægelig og flyttelighed, at være en “rejsende uden bagage”.

Egentligst har det selvfølgelig at gøre med at man vil overvinde, passerer, sætte sig udover det formelle problem som man idag anser for uvæsentligt, som en byrde, en unødvendig omvej. Naturligvis er det et umuligt ønske, for selv hvis man benyttede sig af telepati måtte også denne meddelelse have en eller anden form. Det der menes er velnok mere at formen ikke må være det enerådende herskende med udelukkende tjenende – at hele udsagnet ikke må slutte i en udelukkende formproblematik.

Det kan være en af de positive egenskaber ved “R+B” propositionen at, her har man en ting der ikke ser ud af meget – er forholdsvis neutral, eller ihvertfald ved sin multiplicering stort set kun er en gentagelse, derved står man forholdsvis frit overfor den – det enkelte billede er ikke noget værk (og bør principielt ikke være det) men hvad man bruger det til er det betydningsfulde for endnu engang at citerer Wittgenstein:

The meaning is the use.

Måske har man låst sig fast i begrebet, ordet kunst - og kan derfor ikke se nogen udvej. Hvergang man argumenterer for kunsten når man til ikke at kunne underbygge denne argumentering tilfredsstillende, man står der med det ubesvarede (og måske ubesvarlige?) spørgsmål: ja - men hvad er kunst. Hvad nu hvis man erklærede hele dette spørgsmål for helt ligegyldigt – ja overflødig? Tog det standpunkt at man var revnende ligeglad med om det man foretog sig var kunst eller ikke. Alene betragtede det som en eller anden ikke nærmere definerbar aktivitet? Mange problemer, mange spekulationer ville løse sig, være overflødige. Er det rent tilfældigt at jeg livet igennem har fungeret, rent praktisk, indenfor kunstmiljøet? Både ja og nej (det har også nogle gange været en hindring – en bremse for min udfoldelse) det er vel tilfældigt på den måde at jeg begyndte med at male og derved helt automatisk gled ind i kunstmiljøet, men jeg foretog mig jo også parallelt hermed andre ting, skrev spillede teater - dukketeater - legede med film (batteridrevet projektionsapparat). Jeg har altid læst kolosalt meget om alt mellem himmel og jord – og jeg kan huske at Fridell's Kulturhistorie vendte op og ned på de fleste af mine synspunkter og gav mig smag for andre områder end de rent kunstneriske – eller ihvertfald at kunsten kunne finde sted andre steder end i et maleri og en skulptur. I mere end 10 år opgav jeg da også kunstmiljøet til fordel for filmmiljøet der ganske vist også tilhører kunsten, men (dengang ihvertfald) på en anden måde.

Kort sagt – jeg er simpelthen ikke helt sikker på at jeg er det man kalder maler – min trang og mine interessefelter rækker langt udover dette område. Jeg synes der er så mange felter der er langt mere spændende end malerkunsten – og har da også haft svært ved udelukkende at holde mig alene til den. Derfor er det ret ejendommeligt at det er mig så vigtigt at holde fast på kunsten – dens begreber og kategorier. Jeg kan skrive – lave billeder – film – radio – T.V – digte – og mange andre ting – er det så ikke helt overflødigt at spørge om det er kunst? Det vigtigste må dog være at jeg får udløst mine evner til det maksimale – ikke som præstation, men som simpel livsdeltagelse.

Jeg tror hele den aktuelle konflikt er opstået ved at jeg (måske som en modreaktion på min dyrkelse af Marcel Duchamp – og den antikunstneriske akademisme som er fulgt efter ham) har stirret mig blind på Ad Reinhardt – Daniel Buren – Joseph Kosuth – Sol Lewith – conceptuel-art – o.s.v. Alle de tanker og synspunkter fremsat af disse folk er (uanset deres værdi) for mig blevet dogmer – fordi det var tanker og ideer der kom udefra eller rettere som jeg hentede udefra og som sandsynligvis ikke var i overensstemmelse med mig selv, hvorfor de da også dogmets bydende karakter – noget man måtte og andet man ikke måtte hvis man skulle være i overensstemmelse med disse ideoområder – noget som var rigtigt og noget som var forkert i forhold til disse forestillinger, men formodentlig ikke i forhold til mig selv. Man kan ikke ustraffet fornægte sig selv – det skaber problemer og konflikter og i den sidste tid har jeg da også følt at jeg var spærret uhjælpelig inde i denne dogmatiske problemlabyrinth uden at kunne øjne udvej.

Jeg stillede mig i morges spørgsmålet: hvorfor jeg så længe (4år) havde holdt fast ved den "R+B" proposition, og hvad det var der stadig fascinerede mig ved den, dette forsøgte jeg, men ikke med nogen særlig klarhed eller overbevisning at svare på. Mon ikke sandheden er den simple at "R+B" propositionen dels er et produkt af de ovennævnte interessefelter, dels et krampagtigt forsøg på at udskyde bruddet med maleriet. Derfor blev det så vigtigt for mig at kunne definere eller ialtfald indkredse begrebet kunst – for derved at kunne legitimerer min fastholden ved maleriet. Men – hvorfor er dette brud så vanskeligt for mig at foretage?

(Som en sidebemærkning må jeg lige anføre at da jeg arbejdede med Landbohøjskoleudsmykningen, der jo egentlig burde være en kulmination af "R+B" propositionen, følte jeg mig meget "fremmedgjort" overfor arbejdet – det kom mig på en måde ikke rigtig ved – denne fornemmelse burde jeg have lyttet opmærksomme på).

At bruddet er vanskeligt hænger simpelthen sammen med en mængde ting og forhold.

Nok kan jeg flot remse op alt hvad jeg kan gøre – men derfra og så gøre det endsige komme til (få lov til) at gøre det er der jo et spring. Min

aktionsradius for den slags udadvendte handlinger er meget beskeden. Når jeg ikke længere har en nærmere defineret beskæftigelse som dette at lave billeder af den ene eller anden slag som kan udstilles hos Clausen eller på "den frie" opstår problemet: Hvad skal jeg så lave?

(Jeg kunne jo f.eks. lave nogle bøger!)

I virkeligheden er det nok kun en rigtig dårlig undskyldning for det ville sikkert hurtigt vise sig at jeg på et eller andet tidspunkt fik nok at lave (jeg kunne jo f.eks. skrive nogle essays, istedetfor altid at skrive for mig selv!) Mon ikke baggrunden for min frygt og ubeslutsomhed når alt kommer til alt først og fremmest ligger i spørgsmålet hvad skal jeg så (eller Clausen) sælge?

Inderst inde er jeg klar over at hvis jeg virkelig foretager det skridt, som vil være det eneste fornuftige og konsekvente, indebærer det nogle rent materielle, og formodentlig ubehagelige, konsekvenser.

Her er jeg jo et skvat.

Og bagved alt dette ligger en anden helt afgørende og meget vigtig ting, nemlig at hvis jeg ville tage dette skridt, og ikke kun stille mig i en udvendig attitude, så måtte jeg jo også ændre hele min tilværelse fra grunden. Det er jeg godt klar over — og det viger jeg tilbage for — det har jeg ligesom ikke mod og kræfter til. Derfor kan det ikke betragtes som andet end ren og skær intellektuel underholdning oven i købet af den dagdrømmeriske slags når jeg tyre alle disse bøger om orientalsk religion — Zen — Tibetansk visdom — Baghva Githa — o.s.v igennem — for jeg tager jo på ingen punkter konsekvensen af det jeg læser og som jeg synes er så sandt. Jeg hygger mig med det indenfor den materielt beskyttende tilværelses fire vægge.

Jeg kan end ikke gennemføre så banal en ting som at holde op med at ryge — til trods for at jeg ved det for mig er et enormt energitab.

Jeg kan ikke lade være at trøstespise.

Jeg lader mine familieforhold gå på bedste (værste) beskub — bare for at få fred og undgå ballade.

Jeg kan sidde her hver aften og fylde den ene side efter den anden med hvordan tingene skal være, for blot at fortsætte i den gamle gænge når jeg vågner næste morgen — hvorfor også dette skriveri bliver endnu et udslag af min dagdrømmertilværelse — min livsillusion — min flugt.

Den dag jeg ligger med næsen i vejret er det for sent.

"Det er senere end du tror"

Kinesisk ordsprog.

" and there can no more be a
progress in art than in meta-
-physics, but only a varying deve-
-lopment of different aspects,

— ilid —

Det er jo netop nogle af disse
ting jo stræber efter med "R+B"
propositionen.

1-8-72.

Dette med at man har
et ønske om at frigøre sig fra
maleriet - i det hele taget fra en
bindende fysikalitet - har et
med en stærk drang til letthed
- bevægelighed og flygtelighed, at være
en "rejsende uden bagage".
Egentligt har det selv følgelig at
gøre med at man vil overvinde,
passere, sætte sig ud over det for-
-melle problem som man idag
kan se for uvesentligt, som en
byrde, en unødvendig omvej.
Naturligvis er det et uminligt
ønske, for selv hvis man bekræft-

- fede sig af telepati måtte også den-
-ne meddelelse have en eller anden
form. Det der menes er vel nok
mere at formen ikke må være det
ene rindende herkende men udelukkende
-de fjernede - at hele udsagnet ikke
må stå og falde med formen, ikke
må slutte sig an udelukkende form-
-problematik.

Det kan være en af de positive
egenskaber ved "R+B" propositionen at,
her har man en hings der ikke ser
ud af meget - er forholdsvis mental,
eller i hvert fald ved sin multiplisering
stort set kan er en egen tøjelse, der
-ved står man forholdsvis fri, over-
-for den - det er ~~ikke noget~~ en klatte
billede er ikke noget væk (og
begr. principielt ikke være det) men
hvad man bringer det til er
der betydningsfulde for ~~et~~ andre
angang af citat Wittgenstein:
The meaning is the use.

Måske har man læst sig fast i be-
-grebet, ordet kunst - og kan derfor ikke
se nogen udvej. Hver gang man angiver -

- Jær for kunsten når man til ikke
at kunne underbygge den re arguman-
-tering til fretskillede, man står der
med det ubesvarede (og måske ubesvar-
-lige?) spørgsmål: Ja - men hvad er
kunst. Hvad er min hvis man er til-
-rede hele dette spørgsmål for helt
lige gyldigt - ja overflødig? Tog der
skend punkter at man var retnende lige-
-glad med om det man frets sig
var kunst eller ikke. Alene bebragte
der som en eller anden ikke mome-
-re de pimerer alskindet? Mange problemer,
mange spekulationer ville løse sig, var
overflødig.
Er det rent tilfældigt at jø livet
i gennem her jønger, rent praktisk,
indlen for kunst mid jøel? Både jø og
nej (det her også mofe yngre vøel en
hindring - en brønde for min indfaldelse)
det er vel tilfældigt på den måde
at jø bebragte med at mule of,
derved helt automatisk gled ind i
kunst mid jøel, men jø frets mig jø
også parallelt hermed andre ting, skere
spillede deater - danske deater - lege de
med film (butter drevel propylions op-
-perat). Tog her altid løst tallo-

- Sult meget om alt mellem himmel
og jord - og jeg kan huske at Fridell's
Kunsthistorie vendte op og ned på
de fleste af mine synspunkter og
gav mig som og for andre om viden
end de rent kunstneriske - eller
i hvert fald at kunsten kunne finde
sted andre steder end i et maleri
og en skulptur.
Og mere end 70 år senere jeg da også
Kunsthistorie vil være for mig -
- med det der ønske vist også tilhører
kunsten, men (den yngre i hvert fald) på
en anden måde.
Kort sagt - jeg er simpelthen ikke
helt sikker på at jeg er det man
kaldte maler - min drøm og mine
i de færdige felter vil blive langt ud over
dette om viden. Jeg synes der er så
mange felter der er langt mere
spændende end malerkunsten - og
har du også haft store ved udelukkelse
- kan det holde mig alene til den.
Derfor er det ret sjældent med mig at
der er mig så usikkert at holde
fast på kunsten - dens begreber og
kategorier. Jeg kan skrive - lave

Billeder - film - radio - T.V. - digte -
og mange andre ting - er det så
ikke helt overflødig at spørge om
det er kunst? Det vil jeg måske
dog være at jeg for midt i mine
evner til det maksimale - ikke som
præstation, men som simpel livs-
-del tages. hele den aktuelle kunst
Jeg tror ved at jeg (måske som en
modreaktion på min dypelse af
Marcel Duchamp - og den antikunt-
-neriske akademisme som er fulgt
efter ham) har stillet mig blind
på Ad Reinhardt - Daniel Buren -
Joseph Kosuth - Sol LeWitt -
Conceptual-art - o. s. v. Alle de
tanke og synspunkter som sæt af
disse folk er (uanset deres vord)
for mig blevet det nye - fordi det
var tanker og ideer der blev udført
- fra eller rettere som jeg hende ude-
var i overensstemmelse med mig selv,
hvorfor de da også fik det med
bragende karakter - noget man måtte
og under man ikke måtte hvis man
skulle være i overensstemmelse med

disse ideer om røder - nogle som var rigtige
og nogle som var forkerte i forhold til
disse forstillinger, men temmelig ikke
i forhold til mig selv. Man kan
ikke ustraffet spørge sig selv om
strukturer problemer og konflikt og føle at
sidste tid har du også følt at
der var spørgel uhyggelig inde i
denne dagmørke problem udtrykt
uden at kunne åbne udvej.
Jeg stillede mig i mange spørgsmål -
målet: hvorfor er så længe "R+B"
harde holdt fast ved den
proposition, og hvad det var der
stadig fascinerede mig ved den, dette
forsøge på, men ikke med nogen
særlig klarhed eller overbevisning at
svare på. Man ikke sandheden er
den simple at "R+B" propositionen
- den dels er et produkt af de
overnævnte interesse felter, dels at
krampagtigt forsøg på at udskjule
bruddet med materialet. Derfor blev
det så vigtigt for mig at kunne
definere eller ialt fald indkredse
begrebet korrekt - for derud af kunne
me legitimerer min fastholden ved
materialet. Men - hvorfor er dette brud

Så vanskeligt for mig at forstå?
(Som en side betragtning må jeg
lige en fejl at du jeg antageligt med
Grundtvig skole udsagnsninger, der jeg
egentlig havde været en betragtning
af "R+B" propositionen, faldt jeg
mig meget "fremmedgjort" over for
arbejdet - det kom mig på en
måde; ikke rigtig ved - den ne for-
-nemmelse havde jeg bare ~~trykt~~
lyst på opmærksomhed på).
At brød det er vanskeligt hængt
simpelt hen som man med en mang-
-de ting og forhold.
Voks kan jeg forstå - men derfor
hvad jeg kan gøre - men derfor
så gøre det endige kom me til
(jå lov til) at gøre det er der
jeg et spring. Min aktions radius
for den slags nødvendige ~~aktioner~~
er meget beskeden.
Når jeg ikke længere har en mere
definitiv beskæftigelse som dette at
lave billeder af den ene eller anden
slag som kan udshilles hos Oleum
eller på "den frie" opstår problemet:
hvad skal jeg så lave?
(Jeg kunne jo f. eks. lave nogle

bejger!)
og virkelig heden er det nok kan en
rigtig ^{klar} undskyld mig for det
ville sikkert hurtig vise sig at jø
nå et eller andet lidt punkt lidt nok
at lave (p. kunne jo). des skrive
noget essens, i stedet for altid at skrive
for mig selv!).
Mon ikke baggrunden for min
frygt og ubeslutsomhed når alt
kann mer dit alt foret og fremt
ligger i spørgsmålet hvad skal
jō så (eller Clausen) sætse?
Jendret inde er jō var over at
hvis jō virkelig foretager det skridt,
sann vil vore det eneste formidlige
og konsekvante, inde bær det nogle
rent materielle, og formodentlig ube-
-hørlige, konsekvanser.
Her er jō jo et skvad.
Og bagved alt dette ligger en
anden helt afspændt og meget
lig lig ting, nemlig at hvis jō
ville tage dette skridt, og ikke
kun stille mig i en udvendig ~~attende~~
attende, så måtte jō jo også

en dre hele min tilværelse fra grunden.
Der er jo godt klar over - og det
vi er jo til bage for - der har
jo lige som ikke med 5 kræfter til.
Derfor kan det ikke betragtes som
an det end ren og skær intellekt-
-uel underholdning oveni købet
af den dag drejning i de slags mær-
ke dybe alle disse bøger om orient-
-alsk religion - Zen - Tibetansk
visdom - Bagava Githa - o. s. v. igen-
-nem - for jo hjerter på ingen
pæn hjerter kan se hansen af det jo
leser og som jo synes er så
sandt. Jo hjerter mig med det
inden for den materiell beskaffede
tilværelses fire væg.
Jo kan end ikke opnem mere
så banal en ting som at hælde
op med at nyde - til bords for
at jo ved det for mig er et
emnem 2 energitub.
Jo kan ikke lade være at troste -
-spise.
Jo lader mine familiel forhold
på bedste (væste) beskæft -
bare for at jo ped 3 end og
ballade.

Jeg kan sidde her hver aften og fylde
den ene side efter den anden med
hvordan tingene skal være, for blot
at fortsætte i den gamle ~~skitse~~
spørgsmål når jeg vågner næste morgen
- hvorfor også dette skriveri bliver
end nu et udslag af min dag-
-drømmer tilværelse - min livsfil-
-sion - min flugt.
Den dag jeg ligger med næsen i
vejet er det for sent.
"Det er senere end du tror"
Kinesisk ordsprog,

16-9-72

"ROUGE - BLEU"

1. TO KVADRATER
SAT SAMMEN SÅ DE DAN-
-NER ET LANGT RETANGEL.
2. DET VENSTRE KVA-
-DRAT ER RØDT - FORDI
RØDT DRAGER ØJET.
DET HØJRE KVADRAT ER